

Patricia Cornwell
De Scarpetta factor

Band 1

2010
Uitgeverij XL
Den Haag

1

Een ijskoude wind vanaf de East River rukte aan de jas van dokter Kay Scarpetta toen ze snel door 30th Street liep.

Het was een week voor Kerstmis, maar dat was niet te zien aan wat ze de tragische driehoek van Manhattan noemde, drie punten die met elkaar waren verbonden door droefenis en de dood. Achter haar lag Memorial Park, een grote witte tent waar de luchtdicht verpakte menselijke resten van Ground Zero werden bewaard die nog niet waren geïdentificeerd of opgeëist. Links voor haar lag het gotische rode bakstenen gebouw dat vroeger het Bellevue Psychiatrisch Ziekenhuis was, maar dat nu dienst deed als opvangtehuis voor daklozen. Ertegenover lag de bedrijfsingang van de Gerechtelijke Geneeskundige Dienst, waar een van de grijze stalen garagedeuren openstond. Een vrachtauto reed er achteruit naartoe om nog meer houten pallets uit te laden. In het mortuarium was het de hele dag een herrie van jewelste doordat er in de gangen, waar het geluid net als in een amfitheater werd versterkt, aan een stuk door werd getimmerd. Het personeel had de handen vol aan het in elkaar zetten van eenvoudige grenen doodskisten voor zowel volwassenen als kinderen en kon de groeiende vraag naar gemeentebegrafenis-

sen in Potter's Field bijna niet bijhouden. Vanwege de economische crisis. Het gesprek van de dag.

Scarpetta had inmiddels spijt van de cheeseburger met friet in de kartonnen doos in haar hand. Hoe lang hadden die al in het cafetaria van de faculteit geneeskunde van de Universiteit van New York in de warmhoudvitrine gestaan? Het was een late lunch, het liep tegen drieën, en ze wist dat die eigenlijk niet meer te eten was, maar ze had geen tijd gehad voor een verse bestelling of een salade om iets gezonds te eten of in elk geval iets wat ze lekker vond. Er waren vandaag al vijftien gevallen binnengekomen – zelfmoorden, ongelukken, moorden, en arme zielen die zonder de aanwezigheid van een arts, of nog treuriger, in alle eenzaamheid waren overleden.

Zijzelf was die morgen om zes uur begonnen en had om negen uur twee secties achter de rug. Het ergste geval had ze voor het laatst bewaard: een jonge vrouw met verwondingen en artefacten die veel tijd hadden gekost en haar hadden verbijsterd. Ze was ruim vijf uur met Toni Darien bezig geweest, waarbij ze zorgvuldig schetsen en aantekeningen had gemaakt, tientallen foto's had genomen, de hersenen in een emmer met formaline had gelegd om later uitgebreid te bestuderen, en meer dan de normale hoeveelheid buisjes met vloeistof en delen van organen en weefsel had verzameld om zo veel mogelijk feiten en infor-

matie te hebben in een zaak die niet alleen onge-
woon was, maar vooral tegenstrijdig.

De doodsoorzaak en de manier waarop de jonge
vrouw was gestorven, waren deprimerend alledaags.
Om rudimentaire vragen te beantwoorden was geen
uitgebreid postmortaal onderzoek nodig. Ze was ver-
moord met één harde klap op haar achterhoofd met
een stomp voorwerp dat was beschilderd in meer-
dere kleuren. De rest was een groot vraagteken. Toen
haar lichaam kort voor zonsopgang aan de rand van
Central Park was gevonden, op een meter of tien af-
stand van East 110th Street, waren ze ervan uitge-
gaan dat ze gisteravond in de regen had gejogd, was
aangevallen en verkracht en daarna vermoord. Haar
joggingbroek en slipje zaten om haar enkels, haar
fleece trui en sportbeha waren boven haar borsten
geschoven. Een Polartec-sjaal zat met een dubbele
knoop strak om haar hals. De politieagenten en de
rechercheurs van de Gerechtelijke Geneeskundige
Dienst die na de melding naar de plaats delict waren
gegaan, hadden op het eerste gezicht aangenomen
dat ze met een van haar eigen kledingstukken was
gewurgd.

Maar dat was niet waar. Toen Scarpetta het lichaam
onderzocht, had ze niets gevonden wat erop wees
dat de sjaal de dood had veroorzaakt of er zelfs maar
toe had bijgedragen. Geen teken van verstikking,

geen rode vlekken of kneuzingen die waren ontstaan toen ze nog leefde, alleen een droge schuurplek op haar hals, alsof de sjaal er pas na haar dood omheen was gebonden. Het kon zijn dat de moordenaar haar eerst een klap op haar hoofd had gegeven en haar daarna had gewurgd, misschien omdat hij niet had gezien dat ze al dood was, maar hoe lang was hij dan bij haar gebleven? Te oordelen naar de kneuzing, zwelling en bloeding van de hersenschors had ze nog een tijdje geleefd, misschien wel een paar uur. Maar op de plaats delict was bijna geen bloed gevonden. Pas toen ze het lichaam omdraaiden, hadden ze de wond op haar achterhoofd gezien: een grote bult met een opening van ongeveer vier centimeter lang die nauwelijks had gebloed – maar dat hadden ze geweten aan de regen.

Scarpetta had daar haar twijfels over. De wond moest hevig hebben gebloed en een paar vrij milde regenbuien zouden niet genoeg zijn geweest om al dat bloed uit Toni's lange, dikke haar te spoelen. Had de aanvaller haar schedel ingeslagen en was hij daarna op een regenachtige winteravond nog een hele tijd bij haar gebleven voordat hij de sjaal om haar hals had gebonden om er zeker van te zijn dat ze hem niet zou verraden? Of was de wurging een onderdeel van een seksueel gewelddadig ritueel? Waarom waren de lijkstijfheid en de lijkvlekken zo

duidelijk in tegenspraak met de getuigenis van de plaats delict? Het leek erop dat ze gisteravond in het park was gestorven en het leek erop dat ze al zesendertig uur dood was. Scarpetta begreep er niets van. Misschien dacht ze er te diep over na. Of misschien kon ze niet meer helder nadenken, omdat ze zich opgejaagd voelde en haar bloedsuikergehalte te laag was doordat ze de hele dag nog niets had gegeten en veel te veel koffie had gedronken.

Nu was ze te laat voor de stafvergadering van drie uur en ze zou om zes uur thuis zijn om eerst te gaan fitnessen en daarna te eten met haar man, Benton Wesley, voordat ze ook nog naar CNN moest – iets waar ze absoluut geen zin in had. Ze had nooit aan die talkshow moeten beginnen. *The Crispin Report*. Waarom had ze er in vredesnaam in toegestemd live op tv met Carley Crispin te praten over post-mortale veranderingen van hoofdhaar en het belang van microscopie en andere takken van de forensische wetenschap waarvan het publiek door datgene waaraan Scarpetta nu zelf ook meewerkte, de entertainmentindustrie, een heel verkeerd beeld had gekregen? Met haar lunch in de hand liep ze naar de bedrijfsingang, die vol stond met dozen en kisten met kantoor- en mortuariumbenodigdheden, ijzeren karretjes, transportbakken en triplex platen. De bewaker zat achter plexiglas te telefoneren en keek

nauwelijks op toen ze langs hem heen liep.

Boven aan de oprit gebruikte ze de sleutelkaart die ze aan een koord om haar hals droeg om de zware metalen deur te openen die toegang gaf tot een ondergronds netwerk van witte tegels met blauwgroene accenten en rails dat overal en nergens naartoe leek te gaan. Toen ze hier pas als parttime lijkschouwer werkte, was ze vaak verdwaald en bijvoorbeeld terechtgekomen in het antropologielab in plaats van dat voor neuro- of cardiopathie, in de kleedkamer voor mannen in plaats van die voor vrouwen, in de decompressiekamer in plaats van de autopsiezaal, in de verkeerde koelkamer, het verkeerde trappenhuis of zelfs op de verkeerde verdieping als ze de oude stalen vrachtlift had genomen.

Maar al gauw had ze door hoe praktisch het gebouw was ontworpen, hoe logisch de ruimten elkaar opvolgden. Net als het laadplatform lag de ingang voor ambulances achter een grote garagedeur. Wanneer er een lichaam werd gebracht, ging de brancard eerst door een deur met daarboven een stralingsmeter. Als er geen alarm afging dat waarschuwde voor radioactieve straling, bijvoorbeeld radiofarmaceutica die werden gebruikt bij de behandeling van bepaalde vormen van kanker, werd halt gehouden bij de vloerweegschaal om het lichaam te wegen en te meten. Waar het daarna naartoe werd gebracht, hing af van

de staat waarin het verkeerde. Als die erg slecht was of een gevaar kon opleveren voor de levenden, werd het ondergebracht in de decompressiekoelruimte naast de decompressiekamer, waar speciale ventilatie en andere beschermende voorzieningen voor een veilige werkplek zorgden.

Als het lichaam nog in goede staat verkeerde, werd het meegenomen door een gang rechts van de ingang, waar werd gestopt op plaatsen waar iets moest worden gedaan wat met de verwonding of beschadiging te maken had: de röntgenkamer, het vertrek waar weefselmonsters werden bewaard, het laboratorium voor forensische antropologie, twee koelkamers voor lichamen die nog niet waren onderzocht, de lift voor lichamen die boven moesten worden bekeken om ze te identificeren, kasten voor bewijsmateriaal, de laboratoria voor neuro- en cardiopathologie en de autopsiezaal. Wanneer een zaak was afgehandeld en het lichaam werd vrijgegeven, kwam het ten slotte terecht in een koelkamer bij de uitgang, waar Toni Darien inmiddels ook had moeten liggen, in een lijkenzak op een van de rekken.

Maar daar lag ze niet. Ze lag op een brancard voor de deur van de roestvrijstalen koelkast, waar een assistent een blauw laken tot aan haar kin over haar heen had gelegd.

‘Wat zijn we aan het doen?’ vroeg Scarpetta.

‘Boven is er wat gedoe geweest. Er komt nog iemand naar haar kijken.’

‘Wie en waarom?’

‘Haar moeder zit in de lobby en wil niet weggaan voordat ze haar dochter heeft gezien. Maak u maar geen zorgen, ik regel het wel.’ De assistent heette Rene, ze was halverwege de dertig, ze had zwart krullend haar en donkerbruine ogen en ze wist precies hoe ze met familie van de doden moest omgaan. Als zij iemand niet gerust kon stellen, was er werkelijk iets aan de hand. Rene kon elke crisis bezweren.

‘Ik dacht dat haar vader haar had geïdentificeerd,’ zei Scarpetta.

‘Hij heeft de formulieren ingevuld en toen heb ik hem de foto laten zien die u me had gestuurd, vlak voordat u naar het cafetaria ging. Maar even later kwam de moeder binnen en kregen ze ruzie, echt schreeuwende ruzie, en toen is hij uiteindelijk naar buiten gerend.’

‘Zijn ze gescheiden?’

‘En ze haten elkaar, dat is duidelijk. Ze wil haar dochter zien, ze laat zich niet wegsturen.’ Met haar in een paarse nitrilhandschoen gestoken hand streek Rene een lok vochtig haar van het voorhoofd van de dode vrouw en schikte een paar lokken achter haar oren om de hechtingen van de autopsie te verbergen. ‘Ik weet dat u over een paar minuten stafvergade-

ring hebt, dus laat mij dit maar doen.’ Ze wierp een blik op de doos in Scarpetta’s hand. ‘U hebt nog niet eens geluncht. Wat hebt u vandaag gegeten? Waarschijnlijk nog helemaal niets, zoals gewoonlijk. Hoeveel bent u al afgevallen? Als u niet oppast, komt u in het antrolab terecht omdat ze u aanzien voor een skelet.’

‘Weet je ook waarover haar ouders ruzie maakten?’ vroeg Scarpetta.

‘Begrafenisondernemers. Moeder wil er een in Long Island, vader wil er een in New Jersey. Moeder wil dat ze wordt begraven, vader wil dat ze wordt gecremeerd. Ze maakten ruzie om háár.’ Rene raakte even het dode lichaam aan, alsof ze het bij het gesprek wilde betrekken. ‘Daarna begonnen ze elkaar te beschuldigen van wat je ook maar kunt bedenken. Op een gegeven moment kwam dokter Edison zijn kantoor uit om te zien waar het lawaai vandaan kwam.’ Dr. Edison was het hoofd van de Gerechtelijke Geneeskundige Dienst en de baas van Scarpetta wanneer ze in de stad was. Ze vond het nog steeds een beetje lastig dat er nu, nadat ze het grootste deel van haar loopbaan zelf diensthoofd of eigenaar van een privé-praktijk was geweest, iemand boven haar stond, maar ze zou zelf de positie van dr. Edison niet willen hebben – niet dat die haar ooit was of zou worden aangeboden. De leiding hebben over een instelling